Валюта рыногу

(2014-жылдын июнь айы)

1-график. Накталай эмес АКШ долларыны коммерциялык банктарына таза агылып кирүүсү (агылып чыгуусу) (млн. АКШ доллары)

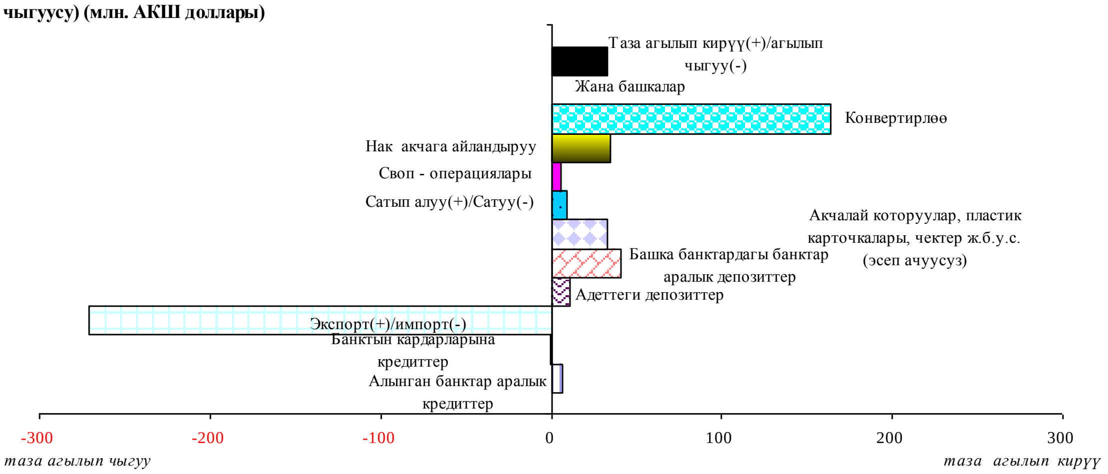

Июнь айында америка валютасынын алмашуу курсунун - бир АКШ доллары үчүн 52,0806 сомдон 52,0649 сомго чейин чет өлкө валютасынын сунуш көлөмүнүн анын суроо-талап көлөмүнөн артышы жана тышкы булактар тарабынан басымдын төмөндөөсүнө байланыштуу бир аз төмөндөө байкалган. Эсептик курстун төмөндөөсүнүн негизги этабы кароого алынып жаткан мезгилдин биринчи жумасына туура келген. Рыноктун ири катышуучулары тарабынан валюта сунушунун көбөйүшү негизинен, алынган банктар аралык кредиттерди, акча каражаттарды, ошондой эле банктардын конвертациялык операцияларынын натыйжасында алынган долларды нак акчага айландыруунун эсебинен жүзөгө ашырылган (1-график).

Кароого алынып жаткан мезгил ичинде чет өлкө валютасын сатып алуу-сатуу боюнча операциялардын жалпы көлөмү 53,7 млрд. сом өлчөмүндө түптөлүү менен өткөн айдын ушул эле көрсөткүчүнө салыштырганда 12,2 пайызга көбөйгөн. Коммерциялык банктардын нак эмес операциялар сегментинде ишкердик жигердүүлүгүнүн 36,8 пайызга, сандык мааниде 8,9 млрд. сомго чейин, ошондой эле алмашуу бюролорунун – 18,8 млрд. сомго (+5,2 пайызга) жогорулашы себеп болгон. Мындан тышкары, коммерциялык банктардын нак операцияларынын көлөмү 26,0 млрд. сомго чейин жогорулаган, бул өткөн айдын ушул эле көрсөткүчүнөн 10,7 пайызга жогору.

Банктар аралык валюта тооруктарынын чогуу алгандагы жүгүртүлүшү өткөн айдын ушул эле көрсөткүчүнө салыштырганда 2,6 эсеге көбөйүү менен 138,9 млн. АКШ долларына чейин көбөйгөн. Алмашуу курсунун кескин өзгөрүүлөрүн жөнгө салуу максатында, Улуттук банк кароого алынып жаткан мезгил ичинде чет өлкө валютасын сатуу боюнча 7,0 млн. АКШ доллар суммасына интервенцияларды жүргүзгөн (2013-жылдын тиешелүү мезгил ичинде чет өлкө валютасын сатуу жана сатып алуу боюнча интервенциялар жүргүзүлгөн эмес).

2-график. Банктар аралык валюта тооруктарында АКШ доллар курсунун динамикасы

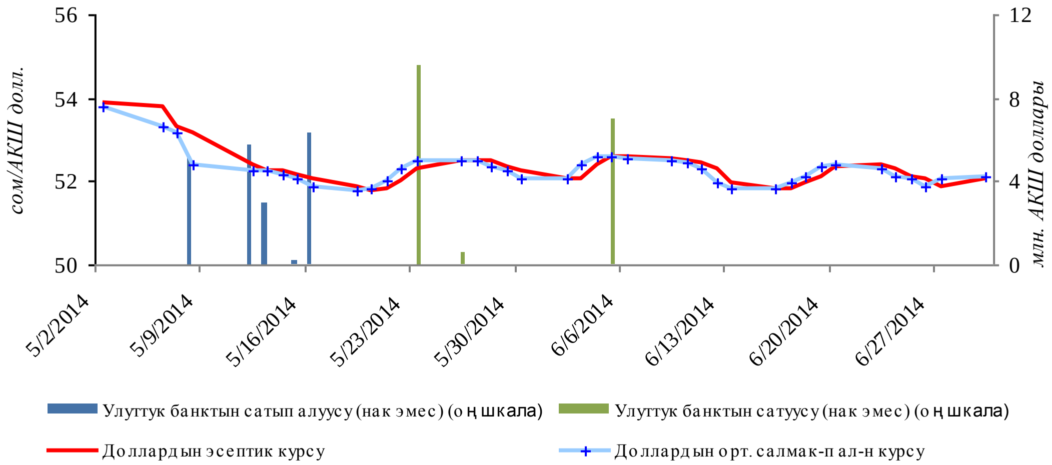

Кароого алынып жаткан мезгил ичинде Улуттук банк, мурдагыдай эле, коммерциялык банктар менен СВОП-операцияларды жүргүзгөн эмес.

Валюталардын негизги түрлөрү боюнча бөлүштүрүүдө бардык валюталарда операциялар көлөмүнүн көбөйүшү байкалган. Мында, жүргүзүлгөн операциялардын жалпы көлөмүндө валюталардын үлүштүк катышы төмөндөгүчө бөлүштүрүлгөн: доллардагы операциялардын салыштырма салмагы 0,8 пайыздык пунктка, 59,5 пайызга чейин; казак теңгесинде – 0,4 пайыздык пунктка, 6,1 пайызга чейин көбөйгөн. Орус рублидеги операциялардын үлүшү ай ичинде 1,2 пайыздык пунктка төмөндөө менен 32,8 пайызды, евродо 0,1 пайыздык пунктка төмөндөө менен 1,6 пайызды түзгөн.

3-график. Коммерциялык банктарда нак жана нак эмес АКШ долларынын курсунун динамикасы

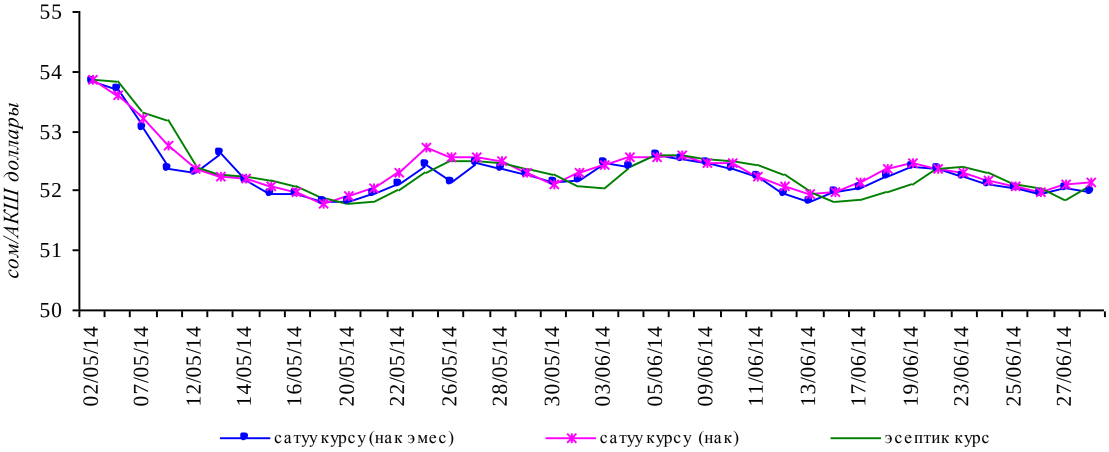

4-график. Алмашуу бюролорунда АКШ долларынын курсунун динамикасы

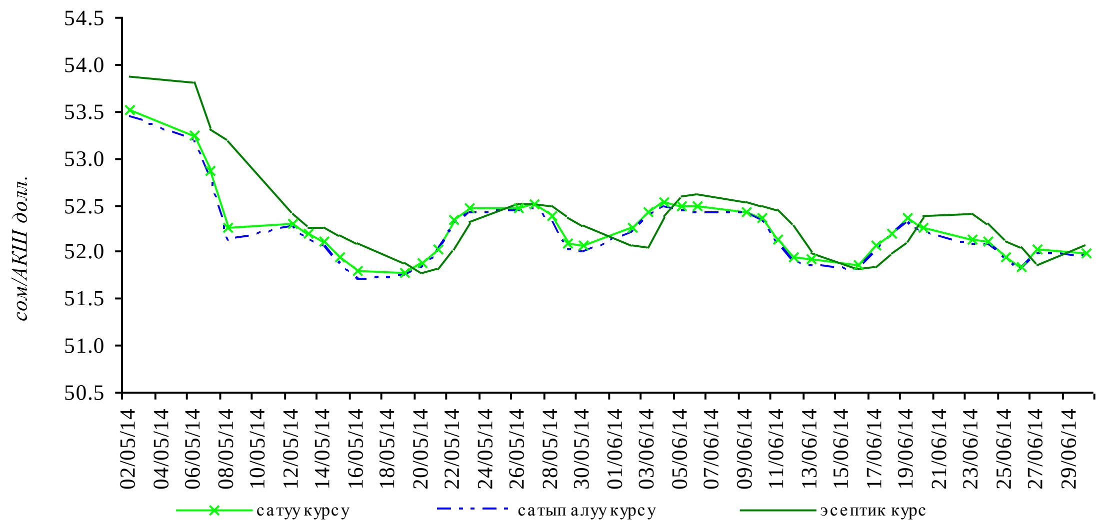

5-график. Алмашуу бюролорунда негизги валюталардын курстарынын, алмашуу бюролорунда АКШ долларынын курсунун жана дүйнөлүк рыноктордо АКШ долларынын курсунун өзгөрүү арымдарынын динамикасы

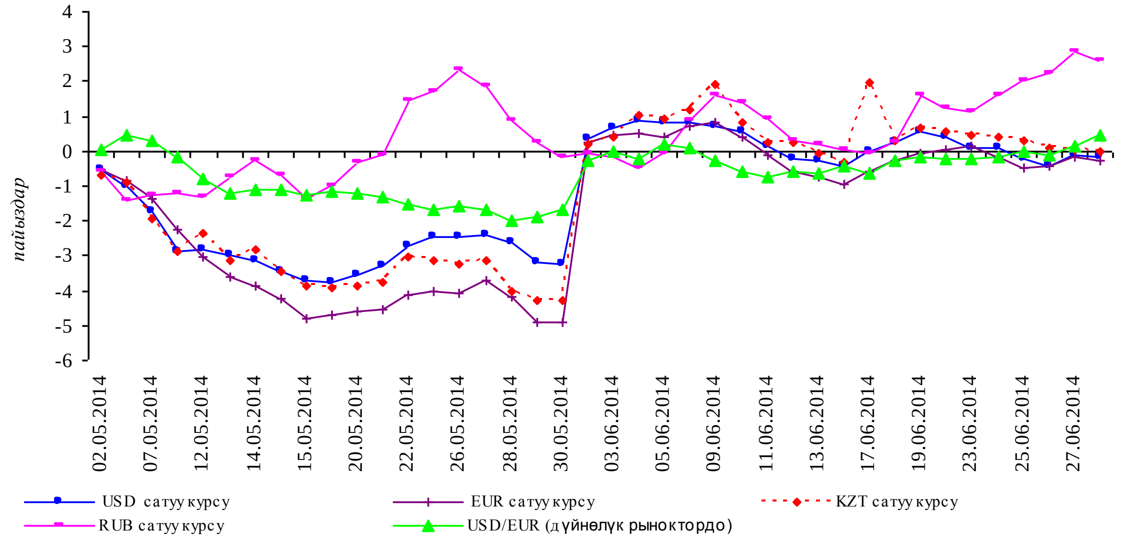

1-таблица. Операциялардын түрлөрү боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквивалентте)

млн. сом

Мезгил аралыгы		Жалпы операциялардын көлөмү	Комм. банктардын накталай эмес операциялары		Комм. банктардын накталай операциялары		Алмаштыруу бюролордун накталай операциялары	
			Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)
2013	06	28,266.2	4,678.1	16.6	19,944.9	70.6	3,643.2	12.9
	07	37,930.0	5,752.4	15.2	27,754.2	73.2	4,423.4	11.7
	08	38,826.0	6,616.9	17.0	28,199.8	72.6	4,009.3	10.3
	09	39,130.5	6,104.3	15.6	29,125.7	74.4	3,900.5	10.0
	10	42,897.0	7,102.4	16.6	31,612.2	73.7	4,182.4	9.8
	11	33,607.6	4,884.3	16.6	24,675.1	73.4	4,048.2	12.1
	12	36,538.7	4,492.4	14.5	27,766.9	76.0	4,279.3	11.7
2014	01	24,803.9	2,945.5	12.3	18,519.1	74.7	3,339.2	13.5
	02	30,071.0	7,961.2	11.9	17,994.7	59.8	4,115.0	13.7
	03	45,081.1	8,512.6	26.5	21,763.0	48.3	14,805.5	32.8
	04	46,760.3	8,085.1	17.3	21,670.9	46.3	17,004.3	36.4
	05	47,882.3	6,522.9	13.6	23,511.3	49.1	17,848.1	37.3
	06	53,731.2	8,922.2	16.6	26,024.8	48.4	18,784.2	35.0

2-таблица. Валюталар боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквиваленте)

млн. сом

Мезгил аралыгы		Жалпы операциялардын көлөмү	АКШ доллары		Евро		Орус рубли		Казак теңгеси		Жана башкалар	
		көлөм	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш
2013	06	28,266.2	16,175.0	57.2	961.9	3.4	8,522.8	30.2	2,597.1	9.2	9.5	0.0
	07	37,930.0	22,098.6	58.3	1,035.7	2.7	11,164.6	29.4	3,615.8	9.5	15.5	0.0
	08	38,826.0	22,692.5	58.5	1,210.1	3.1	10,660.6	27.5	4,253.1	11.0	9.7	0.0
	09	39,130.5	23,373.9	59.7	1,091.5	2.8	11,996.7	30.7	2,655.5	6.8	13.0	0.0
	10	42,897.0	25,505.5	59.5	1,594.2	3.7	12,772.4	29.8	3,016.8	7.0	8.2	0.0
	11	33,607.6	20,652.9	61.5	1,017.2	3.0	9,355.4	27.8	2,575.5	7.7	6.7	0.0
	12	36,538.7	22,098.3	60.5	860.5	2.4	11,222.1	30.7	2,348.7	6.4	9.0	0.0
2014	01	24,803.9	15,311.8	61.7	746.4	3.0	7,694.2	31.0	1,044.2	4.2	7.3	0.0
	02	30,071.0	21,360.4	71.0	811.7	2.7	6,903.4	23.0	986.6	3.3	8.8	0.0
	03	45,081.1	28,272.0	62.7	704.4	1.6	14,064.5	31.2	2,034.4	4.5	5.9	0.0
	04	46,760.3	28,744.6	61.5	837.9	1.8	15,243.2	32.6	1,925.7	4.1	8.9	0.0
	05	47,882.3	28,093.5	58.7	803.8	1.7	16,273.7	34.0	2,705.4	5.7	6.0	0.0
	06	53,731.2	31,970.2	59.5	856.9	1.6	17,628.7	32.8	3,264.5	6.1	10.9	0.0

3-таблица.Четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы		Айдын акырына карата эсептик курс				Бир ай ичинде эсептик курстун четтөөсү			
		АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси
2013	06	48.6409	63.4543	1.4867	0.3207	0,9%	1,5%	-2.6%	0,5%
	07	48.8745	64.8613	1.4860	0.3192	0,5%	2,2%	0,0%	-0.5%
	08	48.7243	64.5305	1.4655	0.3189	-0.3%	-0.5%	-1.4%	-0.1%
	09	48.6197	65.6731	1.5032	0.3165	-0.2%	1,8%	2,6%	-0.7%
	10	48.5027	66.7809	1.5128	0.3143	-0.2%	1,7%	0,6%	-0.7%
	11	48.9590	66.6234	1.4750	0.3186	0,9%	-0.2%	-2.5%	1,4%
	12	49.2470	67.7048	1.5047	0.3206	0,6%	1,6%	2,0%	0,6%
2014	01	50.4158	68.6613	1.4304	0.3241	2,4%	1,4%	-4.9%	1,1%
	02	52.4359	71.6379	1.4545	0.2849	4,0%	4,3%	1,7%	-12.1%
	03	54.4813	74.6884	1.3723	0.2993	3,9%	4,3%	-5.7%	5,1%
	04	53.9615	74.8365	1.5116	0.2964	-1.0%	0,2%	10,2%	-1.0%
	05	52.2705	71.1872	1.5086	0.2849	-3.1%	-4.9%	-0.2%	-3.9%
	06	52.0649	70.9098	1.5481	0.2837	-0.4%	-0.4%	2,6%	-0.4%

4-таблица. Алмашуу бюролорунда четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы		Бир ай ичиндеги орточо маржа				Валюталарды сатуу курсунун орточо чиеленишкен четтөөсү				Бир ай ичинде валюталарды сатуу курсунун четтөөсү			
		АКШ доллар	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	АКШ доллар	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	АКШ доллар	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси
2013	06	0.2%	0.4%	0.7%	0.7%	0.1%	0.2%	0.3%	0.1%	0.5%	1.1%	-2.7%	0.1%
	07	0.2%	0.4%	0.6%	0.7%	0.1%	0.2%	0.2%	0.1%	0.8%	1.8%	0.8%	-0.3%
	08	0.3%	0.5%	0.7%	0.7%	0.0%	0.1%	0.2%	0.1%	-0.4%	-0.1%	-2.9%	-0.4%
	09	0.3%	0.4%	0.6%	0.8%	0.1%	0.2%	0.2%	0.2%	-0.1%	1.7%	4.1%	-0.3%
	10	0.2%	0.4%	0.6%	0.7%	0.1%	0.1%	0.2%	0.1%	-0.3%	1.6%	0.8%	-0.5%
	11	0.2%	0.4%	0.6%	0.6%	0.0%	0.1%	0.2%	0.1%	0.9%	0.0%	-2.2%	0.8%
	12	0.3%	0.4%	0.6%	0.6%	0.1%	0.1%	0.2%	0.1%	0.8%	1.0%	0.9%	0.1%
2014	01	0.3%	0.4%	0.7%	0.8%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	2.0%	1.7%	-3.8%	2.2%
	02	0.4%	0.6%	0.6%	2.3%	0.3%	0.3%	0.3%	0.4%	8.0%	8.5%	4.2%	-9.5%
	03	0.2%	0.6%	0.2%	0.7%	0.1%	0.4%	0.3%	0.3%	0.1%	1.1%	1.9%	1.9%
	04	0.1%	0.4%	0.1%	0.4%	0.0%	0.2%	0.4%	0.1%	-1.2%	-0.5%	-1.3%	-1.1%
	05	0.1%	0.6%	0.2%	0.4%	0.2%	0.3%	0.4%	0.3%	-3.2%	-4.9%	-0.2%	-4.3%
	06	0.1%	0.5%	0.1%	0.4%	0.2%	0.2%	0.3%	0.3%	-0.2%	-0.3%	2.6%	0.0%